

Nyulász Péter Helka című regényének személy- és földrajzi nevei

Sári Klaudia Mária

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus Neveléstudományi Intézet

Dr. Gombos Péter, általános campusfőigazgató-helyettes, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus

SZAKDOLGOZAT

Sári Klaudia Mária

2023



Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Neveléstudományi Intézet

Tanító alapképzési szak

Nyulász Péter Helka
című regényének személy- és földrajzi nevei

Szakdolgozat

Dr. Gombos Péter PhD
egyetemi docens

Sári Klaudia
Tanító BA

Kaposvár
2023

Szakedolgozatomat az egyik 4. osztályos lehetséges kötelező olvasmány (Nyulász Péter: Helka – A Burok-völgy árnyai) feldolgozására építettem. A könyvben előforduló személy- és földrajzi nevek eredetével, hozzájuk kapcsolódó érdekességek kutatásával foglalkoztam a dokumentumban, továbbá, hogy milyen ehhez kapcsolódó módszerekkel, feladatokkal dolgoztattam fel a 4. osztályos tanulókkal a neveket, ezáltal a taníthatóságukat.

Fercsik Erzsébet szerint fontos, hogy a névtan végig kísérje az iskolai tananyagot; szemléletes példákat mutasson be a grammatikaoktatásban, érdeklődést felkeltő olvasmányokat tárjon a tanulók elé, amelyek alkalmat teremtenek a névkultúra különböző területeivel kapcsolatos beszélgetésekre, a nevek történetének és jelenkori életének megismerésére.¹ Egyetértve ezzel a gondolattal, munkám során kerestem a lehetőségeket minderre.

Elsőként háttérinformációkat kerestem és fejtettem ki, személynevek, földrajzi nevek keletkezéséről általában, hogy érthetőbb legyen a nevek eredete. Ezek után vizsgáltam a tantervi követelményeket és a tantárgyi integráció lehetőségeit a Helka kapcsán, majd a kerettantervi témaköröket is taglaltam. A téma olvasás-, környezet-, testnevelés- technika és vizuális kultúra órán, ezen tantárgyakhoz kapcsolódva kerülhet elő a meseregény feldolgozása során. A továbbiakban a Tihany környéki településneveket térképeztem fel, majd áttértem Veszprém környékére. A településnevek után a személynevek következtek egyesével haladva, minden személynevet külön említve. Igyekeztem minél több érdekességet összegyűjteni a nevekhez.

Főként a főiskola alatt elsajátított módszereket használtam.

A szakdolgozat születését sok kutatás, gyűjtőmunka előzte meg, megpróbáltam mindennek alaposan utánajárni. Igyekeztem változatos, érdekes feladatokat választani, kitalálni a gyerekeknek, hogy örömeiket leljék benne.

A szakdolgozat tartalma még nem lett felhasználva tantervi tervezet segédletként, de jövőben segítheti megszerettetni Nyulász Péter Helka című könyvét a tanulókkal.

A dolgozatban leírtak célja, hogy bebizonyítsa, hogy a tulajdonnevek rendszere nem csak a szófajtnai anyagrészben, a főnévhez kapcsolódva vagy a tulajdonnevek helyesírásánál tárgyalható. Hanem segíthet, hogy a névtan érdeklődést felkeltő olvasmányokat tárjon a tanulók elé, amelyek alkalmat teremthetnek a nevek különböző területeivel kapcsolatos beszélgetésekre.

¹ Fercsik Erzsébet: Nem lehet elég korán kezdeni – névtani ismertek egy anyanyelvi tankönyv-családban. Névtani Értesítő. Budapest: ELTE Magyar Nyelvészeti Tanszékcsoport Névkutató Munkaközössége. 1999. évf. p. 310–314.

Továbbá a tanítóknak fontos szerepük van az olvasóvá nevelésben. Az, hogy érdekesebbé tesszük a könyvel való foglalkozást, az olvasóvá neveléshez is hozzájárul.

Legfontosabbnak ítélt források:

Kálmán Béla: A nevek világa. Debrecen: Csokonai Kiadó, 1989

Kiss Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára. Budapest: Akadémiai Kiadó 1980

Bárczi Géza: Magyar szófejtő szótár. Budapest: Trezor Kiadó, 1991